

Bruselj, 10. junij 2022
(OR. fr)

9894/22

Medinstitucionalna zadeva:
2021/0426(COD)

ENER 281
ENV 576
TRANS 357
ECOFIN 584
RECH 359
CODEC 853
IA 89

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	15088/21 + ADD 1
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o energijski učinkovitosti stavb (prenovitev) – poročilo o napredku

I. UVOD

1. Komisija je 15. decembra 2021 predložila predlog za revizijo direktive o energijski učinkovitosti stavb, ki je del delovnega programa Komisije v zvezi s svežnjem „Pripravljeni na 55“ in dopolnjuje druge sestavne dele svežnja, predlaganega julija 2021, z določitvijo vizije za doseganje brezemisijskega stavbnega fonda do leta 2050, ter je ključni element strategije za val prenove, objavljene oktobra 2020. Poleg tega je Komisija 18. maja 2022 objavila načrt REPowerEU.

2. Ta direktiva je ključni zakonodajni instrument za uresničitev ciljev razogljičenja za leti 2030 in 2050. Predlog je zlasti pomemben, ker gre stavbam na ravni Unije pripisati 40 % porabljene energije ter 36 % neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov, povezanih z energijo. Zato je eden od vzvodov, potrebnih za izvajanje vala prenove s konkretnimi regulativnimi, finančnimi in omogočitvenimi ukrepi, njegov cilj pa je vsaj podvojitev letne stopnje energijske prenove stavb do leta 2030 in spodbujanje celovitih prenov. Ta revizija bi morala prispevati tudi k uresničevanju pobude novi evropski Bauhaus in ogljično nevtralnim stavbam.
3. Glavna novost revizije je uvedba minimalnih standardov energijske učinkovitosti, da bi spodbudili zahtevano preobrazbo sektorja, zlasti za najmanj učinkovite stavbe,
4. Evropski parlament je obravnavo navedenega predloga dodelil Odboru za industrijo, raziskave in energetiko (irskemu poročevalcu Ciaránu Cuffeju iz poslanske skupine *Verts*). Evropski parlament je 15. decembra 2021 na lastno pobudo sprejel resolucijo o izvajanju direktive o energijski učinkovitosti stavb. To je sovpadlo z objavo zakonodajnega predloga Komisije.
5. Mnenje Ekonomsko-socialnega odbora o tem predlogu je bilo sprejeto 23. marca 2022. Mnenje Odbora regij naj bi bilo sprejeto do konca junija.
6. V tem poročilu so predstavljeni stanje v zvezi z dosjejem in glavna vprašanja, o katerih so razpravljala pripravljalna telesa Sveta. Odbor stalnih predstavnikov in Svet PTE (energija) naj se seznani s tem poročilom o napredku.

II. STANJE

7. Delovna skupina za energijo je od januarja 2022 skrbno preučevala predlog direktive. Ocena učinka in besedilo sta bila predstavljena in obravnavana 25. januarja oziroma 10. februarja 2022. Nato so bile potrebne tri seje delovne skupine, in sicer 3. in 10. marca ter 7. aprila, za preučitev vseh členov predloga Komisije.
8. Na teh sejah so delegacije izrazile svoja stališča o vseh členih, zlasti o brezemisijah (ZEB) in njihovi povezavi z dostopom do energije iz obnovljivih virov, o minimalnih standardih energijske učinkovitosti (MEPS) in njihovi povezavi s stroškovno optimalnimi ravni in lastninskimi pravicami ter o energijskih izkaznicah, zlasti kar zadeva opredelitev razredov in njihovo usklajevanje med državami članicami.
9. Predsedstvo je po teh izmenjavah 3. maja 2022 državam članicam predložilo prvo revidirano različico. Ta prva revizija je bila obravnavana na treh sejah delovne skupine, in sicer 12., 17. in 19. maja.
10. Države članice niso umaknile vseh preučitvenih pridržkov. Nekatere države članice še vedno preučujejo učinek predlaganih ukrepov in povezave z drugimi predlogi svežnja „Pripravljeni na 55“.

A. Splošno mnenje

11. Na splošno so države članice izrazile nadaljnjo podporo ukrepom politike za izboljšanje energijske učinkovitosti stavb ter se strinjale glede njihovih številnih koristi in ključne vloge, ki bi jo morali imeti pri razogljičenju evropskega gospodarstva in uresničevanju večjih podnebnih ambicij do leta 2030 ter ogljične nevtralnosti do leta 2050. Hkrati so številne delegacije izrazile dvome glede splošne ravni ambicioznosti predloga, poudarile potrebo po določeni meri prožnosti, da bi lahko izvajali stroškovno najučinkovitejše ukrepe politike, in ponovno izpostavile pomen nacionalnih posebnosti v zvezi s tem. Delegacije so sicer podprle cilje, hkrati pa pozvale k omejitvi upravnega bremena na najmanjšo možno mero.
12. Z vidika predsedstva so se na podlagi razprav v delovni skupini pojavila številna ključna vprašanja, navedena v naslednjem oddelku. Ti elementi ne posegajo v specifična relevantna vprašanja, ki so jih izpostavile delegacije, ali razprave na ravni delovne skupine.

B. Glavne teme

Brezemisijске stavbe (člena 2.2 7 in 9a (prva revidirana različica) ter Priloga III)

13. Več držav članic je izrazilo obžalovanje, ker koncept brezemisijских stavb ne vključuje energije iz obnovljivih virov, razpoložljive v nacionalnih ali proizvedene v bližnjih omrežjih, nekatere pa so omenile tudi potrebo po tehnološki nevtralnosti. Veliko držav članic je zavrnilo Prilogo III, v kateri je bil naveden prag porabe energije za brezemisijске stavbe, ki ga je določila Komisija glede na tip podnebja, hkrati pa so zavrnille tudi posodobitev navedene priloge z delegiranim aktom. Nekatere države članice so zaprosile za podaljšanje načrtovane časovnice. Nekaj držav članic je zahtevalo natančnejše informacije glede razvoja kazalnika potenciala globalnega segrevanja za stavbe.

14. Predsedstvo je te pripombe upoštevalo in v prvi revidirani različici bistveno spremenilo koncept brezemisijske stavbe. Spremenilo je opredelitev tega pojma in brezemisijske stavbe opredelilo kot stavbe, ki porabijo zelo malo energije, na kraju samem ne izpuščajo toplogrednih plinov zaradi fosilnih goriv in proizvajajo zelo malo operativnih emisij toplogrednih plinov. Ponovno je vključilo člen 9a, v katerem so določene nekatere zahteve glede porabe energije in emisij toplogrednih plinov v teh stavbah. Besedilo, ki ga predlaga predsedstvo, naj bi državam članicam omogočilo, da določijo najvišje pragove za porabo energije v stavbah, za katere veljajo zahteve za brezemisijske stavbe. Preglednica pragov za porabo energije po regijah, ki jo je predlagala Komisija v Prilogi III, je bila torej črtana in nadomeščena z izračunom nacionalnega praga na podlagi stroškovno optimalne metode. Uveden je bil prag za emisije toplogrednih plinov, ki omogoča upoštevanje emisij, povezanih s porabo energije stavbe, med njeno uporabo in obratovanjem. V predlogu predsedstva je določeno, da se v nacionalnih načrtih prenove navedejo najvišji pragovi za porabo energije in emisije toplogrednih plinov.

Poraba energije naj bi bila prednostno zajeta z uporabo energije iz obnovljivih virov na kraju samem, pridobljene iz učinkovitega daljinskega ogrevanja in hlajenja ali energetskih skupnosti, če je to izvedljivo s tehničnega in ekonomskega vidika.

15. Predlog predsedstva so pozdravile vse države članice, pri čemer je velika bila večina naklonjena uvedeni prožnost, nekatere pa so izrazile pomisleke glede svobode pri določanju različnih pragov in zmanjšanja zahtev glede uporabe energije iz obnovljivih virov. Vendar se države članice še vedno niso strinjale glede primernosti vključitve energije iz obnovljivih virov, pridobljene iz nacionalnih omrežij ali proizvedene v bližini. Komisija je pozdravila predlog predsedstva, zlasti uvedbo stroškovno optimalnih ravni in ohranitev prepovedi emisij toplogrednih plinov na kraju samem zaradi uporabe fosilnih goriv.

Minimalni standardi energijske učinkovitosti (člen 9)

16. Več držav članic je zaprosilo za večjo prožnost ter tehnično in gospodarsko prepoznavnost, čeprav je nekaj držav članic ukrep pozdravilo. Dejansko je bilo navedeno, da bi bil ukrep težko izvedljiv, bi vključeval previsoke stroške v primerjavi s koristmi in bi v nekaterih državah članicah povzročal težave v zvezi z lastninsko pravico. Te države članice so zato zaprosile za razširitev oprostitev glede uporabe ukrepa ali za zmanjšanje obsega stavb, ki jih ukrep zadeva, samo na stavbe, ki so predmet transakcije (prodaja ali najem). Države članice so izrazile tudi pomisleke glede uporabe kazni za lastnike stavb in delov stavb, ki ne izpolnjujejo minimalnih standardov energijske učinkovitosti. Nekatere delegacije so pozvale k izvajanju alternativnega ukrepa, ki bi temeljil na mehanizmu, ki bi omogočil prihranek enakovredne količine energije, druge pa so pozvale k podaljšanju rokov. V manjši meri je bilo zahtevano, da ravni določijo države članice same neposredno v nacionalnih načrtih prenove. V zvezi s tem je Komisija opozorila, da je bolj kot kdaj koli prej treba pospešiti stopnjo prenove in da se je treba osredotočiti na stavbe, ki porabijo največ energije, ker je pri njih prihranke energije najlažje doseči. Komisija je opozorila tudi na socialno razsežnost ukrepa, saj bo zmanjšal stroške, povezane s porabo energije, za ranljiva gospodinjstva.

17. V odgovor na zahteve držav članic po prožnosti bi lahko bila ena od možnosti sprememba minimalnih standardov energijske učinkovitosti, da bi ustrezali pragom za porabo energije stavb, ki po določenih datumih ne bi smeli biti preseženi, in ne več predlaganemu razredu energijskih izkaznic. Določitev teh pragov bi lahko bila prepuščena državam članicam, s pogojem, da se osredotočijo na določen odstotek stavbnega fonda, ki ga je treba prenoviti, kot je določeno v Direktivi. S tem bi ohranili močno ambicijo, opredeljeno z odstotki, ki jih je treba določiti v Direktivi, hkrati pa bi državam članicam omogočili večjo prožnost pri vzpostavljanju tehničnih vzvodov za dosego tega cilja.

Energijske izkaznice (členi 16 do 18)

18. Številne države članice so nasprotovale zahtevani razdelitvi na razrede energijskih izkaznic, ki so pogosto nezdružljivi z nacionalnimi sistemi. Nekatere so izrazile dvome glede opredelitve razreda G, ki bi morala ustrezati 15 % najmanj učinkovitih stavb v nacionalnem fondu. Nekatere delegacije so kritizirale skrajšanje obdobja veljavnosti izkaznic za nižje razrede. Nekatere države članice so izrazile zaskrbljenost glede naraščanja stroškov energijskih izkaznic, druge pa so izrazile zaskrbljenost glede možnosti sistematičnih obiskov na kraju samem za njihovo izdajo.

19. Na podlagi teh povratnih informacij je predsedstvo v prvi revidirani različici spremenilo obdobje veljavnosti energijskih izkaznic in ga podaljšalo na deset let. Uvedlo je tudi triletno prehodno obdobje za stare energijske izkaznice. Države članice so menile, da je to obdobje prekratko. Določena razdelitev na razrede energijskih izkaznic ni bila spremenjena. Vendar bi lahko razmislili o odpravi zahtev za oblikovanje lestvice razredov energijskih izkaznic in ohranitvi možnosti, da države članice same določijo pragove za različne razrede, saj bi lahko cilje prenove uvedli neodvisno od teh razredov. Nekatere države članice so izrazile potrebo po možnosti vključitve načrta prenove iz člena 10 v energijsko izkaznico.

Nacionalni načrti prenove (člen 3)

20. Večina držav članic je podprla ta člen. Vendar je veliko držav članic zahtevalo boljše usklajevanje z uredbo o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, zlasti zaradi zmanjšanja upravnega bremena, povezanega s pripravo obveznih podatkov iz Priloge II. Le nekaj držav članic je zaprosilo za ohranitev starih dolgoročnih strategij prenove.
21. Predsedstvo je na podlagi teh povratnih informacij spremenilo predlog Komisije, da bi poenostavilo pripravo načrta prenove, brez poseganja v njegovo kakovost, hkrati pa čim bolj povečalo sinergije s celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti (INECP). Čeprav so se države članice strinjale s spremembami, je nekaj držav članic ponovno izrazilo dvome glede prehoda na novo metodo spremljanja stavbnega fonda.

Trajnostna mobilnost (člen 12)

22. Države članice so na splošno podprle nove določbe, vendar so pozvale k večji prožnosti zaradi nastalih stroškov ali prehitrega razvoja. Intenzivno so razpravljale o prilagajanju zahtev za obstoječe stavbe ali za stavbe, ki so bile do zdaj izvzete. Poleg tega so nekatere države članice nasprotovale določbi, v skladu s katero naj ne bi bilo potrebno soglasje lastnika za namestitve polnilnih postaj.
23. V prvi revidirani različici, ki jo je razposlalo predsedstvo, je bil vključen ukrep za prilagoditev določb za električna kolesa in tovorna kolesa ter ločitev števila mest za kolesa od mest za avtomobile. Te predloge je podprla večina držav članic. Ta prva revidirana različica vključuje tudi spremembe glede števila mest za kolesa in morebitne izjeme za te prostore ter glede predhodne postavitve vodov za parkirna mesta.
24. Kljub tem spremembam so države članice izrazile potrebe po dodatni prožnosti in so zaprosile zlasti za možnost prilagoditve zahtev glede na regije. Nekatere države članice so izrazile dvome glede možnosti, da lahko najemniki namestijo polnilne postaje brez soglasja lastnika.

Indikator pripravljenosti stavb na pametne sisteme (člen 13 in Priloga IV)

25. Več držav članic je podprlo črtanje osnutka delegiranega akta, na podlagi katerega naj bi kazalnik postal obvezen za nestanovanjski sektor. Države članice so opozorile na uvedbo preskusne faze, s katero časovnica, ki jo predlaga Komisija, ne bi bila združljiva.
26. Predsedstvo je v odgovor na te pripombe v prvi revidirani različici predlagalo, da bi bilo sprejetje delegiranega akta pogojeno s pozitivnim izidom preskusne faze indikatorja pripravljenosti stavb na pametne sisteme. Ta predlog je bil na splošno dobro sprejet.

Financiranje sistemov, ki uporabljajo fosilna goriva (člen 15)

27. Predsedstvo je v odgovor na zahteve držav članic, ki opozarjajo na trenutne svetovne razmere, in na podlagi sklepov Evropskega sveta z dne 24. in 25. marca 2022, ki vključujejo cilj čim hitrejšega postopnega zmanjševanja odvisnosti od uvoza ruskega plina, nafte in premoga, predstavilo datum, od katerega bi bilo prepovedano zagotavljati javna sredstva za namestitve energetskih sistemov, ki uporabljajo fosilna goriva.
28. Velika večina držav članic in Komisija so pozdravile predstavitev tega datuma, čeprav še vedno obstaja določeno nasprotovanje.

Dodatne pripombe

29. Države članice so zahtevale številne prilagoditve člena 2, v katerem so navedene opredelitve pojmov, ki se uporabljajo v Direktivi. Na podlagi teh zahtev so v prvi revidirani različici, ki jo je predlagalo predsedstvo, nekatere opredelitve usklajene z direktivama o energijski učinkovitosti in obnovljivih virih energije, ki sta trenutno v reviziji.
30. Države članice so izrazile pomisleke glede členov 14 in 19, kar zadeva podatke, ki bi jih bilo treba obvezno izmenjevati. Komisija je navedla, da ne predvideva izmenjave zaupnih podatkov niti podatkov, katerih razširjanje bi pomenilo tveganje za nacionalno varnost.
31. Nekaj držav članic je zahtevalo, da bi bil rok za prenos iz člena 32 dve leti, da bi omejili upravno breme.